

Oponentský posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Williama Picharda je věnována mimořádně zajímavému tématu urbanistických, architektonických a významových proměn Palachova náměstí. Práce vznikla během poměrně krátké doby, v reakci na tragické události sklonku loňského roku. Přes tyto složité okolnosti není předložený text volným zamyšlením nad osudem náměstí, ale hutnou a propracovanou studií, která odkrývá různorodé vrstvy prostoru a napomáhá jeho pochopení jak z hlediska historie, tak s ohledem na jeho dnešní podobu a vnímání.

V první části práce autor mapuje historické a urbanistické dějiny místa. Činí tak způsobem poučeným a kontextualizujícím, díky čemuž přehled slouží jako pevný základ následujících analýz a úvah. Druhý oddíl je věnovaný teoretické reflexi fenoménu náměstí, opřený zejména o teze Paula Zuckera. V části třetí jsou obě témata propojena do analýzy náměstí a kritických úvah o jeho možné budoucnosti.

Jakkoli bylo téma práce zvoleno na základě tragických vnějších okolností, je zřejmé, že bylo zvoleno velmi dobře. Porozumění náměstí jako živému a žitému prostranství, a to jak z perspektivy historie, tak z pozice přítomnosti, je nezbytným předpokladem pro jakékoli další intervence a úpravy. Zvolený analytický přístup, umožňující vnímat náměstí zároveň v celku i detailu, velmi dobře odkrývá silná i slabá místa, které se v sobě během století a půl své existence náměstí nakumulovalo. Autorovy závěry jsou sympaticky uměřené a díky tomu velmi přesné: vědomí křehké rovnováhy, kterou v sobě náměstí přes dnešní neutěšený stav má, je klíčové pro opatrné posuzování dalších intervencí i kumulace symbolických prvků, které se zde vzhledem k okolnostem poměrně silně nabízí.

Přínos předložené práce je dle mého soudu nesporný. Lze se možná ještě zamyslet nad charakterem některých partií (zdá se mi, že popisu Zuckerovy analýzy je dán prostor až příliš velký - už proto, že ji autor otrocky nepřebírá, ale velmi poučeně aplikuje a transformuje; stejně tak urbanistické dějiny se v textu částečně opakují včetně point, což žádoucí závěrečné shrnutí možná trochu oslabuje), lze zde nalézt i drobné překlepy (Hergetův plán je z roku 1791 a nikoli 1971, náměstí není prostor výstavní, ale výstavný), avšak nic z toho nemůže nijak oslabit velmi dobré vyznění celé práce.

Pichardova analýza Palachova náměstí je významná ještě z jednoho důvodu. Je dle mého soudu závažným příspěvkem k tématu pražských náměstí jako celku. Pokud bychom obdobnou analýzu aplikovali na další historické prostory, zjistili bychom, že obdobný kontrast mezi poměrně pevnou historicky danou urbanistickou strukturou a neujasněnou rolí prostoru v kontextu města, jež se mimo jiné projevuje v neutěšeném reálném stavu prostranství, je typický pro naprostou většinu z nich. Náměstí jsou mnohem víc, než jen urbanistická epicentra čtvrtí: jsou lakmusovými papírky, které nám indikují stav města jako organismu a společenství, jež by mělo utvářet pomyslnou městskou „polis“. Kritická analýza jejich stavu je tak mimo jiné i důležitou zprávou o společnosti, kterou reprezentují – a jedním z důležitých předpokladů k případné snaze o nápravu obojího.

Předložený text považuji za velmi kvalitní a přínosný a s radostí jej doporučuji k obhajobě. Jako hodnocení navrhuji výborně.

V Praze, dne 2. 9. 2024.

doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.